

Oude Kerk, 30 januari 2022

Dienst van Schrift en Tafel

ds. Johan Meijer

gelezen: Jeremia 1: 4-10 en Lucas 4: 21-30

titel: uit eigen vaderstad

overdenking

*gemeente van onze Heer Jezus Christus,
lieve mensen van God,*

Op een fietstocht afgelopen zomer leidde de knooppuntroute ook door Sint Jansklooster. Mijn eerste associatie was... Evert van Benthem. Want hier kwam hij immers vandaan, hij die in een pindakaasreclame zei dat hij boer en schaatser wilde worden. En beide werd hij. Twee maal won hij de Elfstedentocht, deze man uit Sint Jansklooster. En dorp in de buurt eerde hem met de Evert van Benthemhal. Kampioenen, sporthelden, succesvolle zangers, ze worden geëerd door hun vaderstad of dorp. Ze krijgen een standbeeld, een straat naar ze genoemd, een vorstelijke ontvangst, want we zijn trots op ze. Hun prestatie straalt op ons af, op die dorps- of stadgenoot. Wint op de Olympische spelen een sporter goud, dan hebben wij gewonnen, wint het Nederlands elftal niet de finale op de WK dan hebben wij verloren.

In Nazareth leefde een bepaalde trots om hun plaatsgenoot Jezus. De timmermanszoon, altijd zo gewoon gebleven, groeit uit tot een bekende en markante plaatsgenoot. Hij zegt bijzondere dingen, Hij doet bijzondere dingen, Hij spreekt aan. Zijn charisma straalt af op zijn omgeving.

Hij zegt de vreemdste dingen. Maar ze zijn zo mooi, ze zijn vlakbij en toch, ze springen steeds weer weg als je het bijna hebt begrepen, als je ze bijna hebt verstaan. Zo is het ook met Hem. Hij is heel ongewoon, maar daarom boeit Hij zo. Hij gaat veel om met mensen zonder status, rang of stand. Maar mensen uit de beste kringen, vrouwen van goede familie, komen ook. Hij eet en praat met hen, en noemt hen rein van hart. Maar is er iemand die Hem werkelijk begrijpt?

*Hij is toegankelijk en diep begaan met zieken, mensen met verdriet, begeeft zich met hen in hun leed. En met een enkel woord, een opdracht, een bemoeidiging zet Hij hen op een ander spoor, maar toch...
Hij zegt de vreemdste dingen.*

Hij kent ons door en door, want bij discussies stelt Hij tegenvragen zodat je zelf het antwoord weet. Of is Hij op dat antwoord uit?

Hij is niet bang, want heel zachtaardig zet Hij, met wat Hij zegt, de wereld op zijn kop, zodat je er niet onderuit kunt dat zijn visie, zo niet de enig juiste dan toch één van de beste is. Hij zegt de vreemdste dingen.

Zijn leerlingen, met wie Hij veel gesprekken voert, begrijpen Hem evenmin. Gedreven is Hij ook. Hij ziet een werkelijkheid waar Hij ons steeds op wijst. Hij brengt gewone mensen in beweging, geeft hen hoop. Zegt dan weer iets dat haaks op hun verwachting staat.

Met ogen die jou zien en tegelijk die andere werkelijkheid waar Hij vasthoudend over spreken blijft, schijnt Hij voor onrust in de politiek te zorgen. Toch ruit Hij niemand op.

Tekst van Marijke de Bruine uit het Paasatorium de Graankorrel. Zij typeert Jezus heel treffend. Kijk, om al die mooie, lieve, betrokken kanten van Hem, hebben wij hem lief. Zijn warme ogen, zijn milde hart, zijn helende handen. Daarvoor zouden wij een straat naar Hem kunnen noemen in ons dorp, in onze stad.

Maar om dat andere, dat vreemde, dat dwarse, dat scherpe, dat spreekt ons niet zo aan, dat verwacht ons, beangstigt ons, dat komt ons de dicht aan de huid. Want Hij wil ons in beweging zetten en ons wijzen op een weg die wij niet willen. Een smalle weg lokt ons niet aan, een radicale weg staat ons tegen. Want dan krijg je weerstand, kom je in onzekere situaties, kom je uit je comfortzone.

Op Jezus, maar ook over al die profeten, in wiens spoor Hij gaat, zoals Jeremia bijvoorbeeld, op hen kun je een begrippenpaar toepassen. Comfort and Challenge. Troost en uitdaging. Een profeet riep uit: 'Troost, troost mijn volk, zegt uw God'. Maar diezelfde profeet zei heftige dingen over omkering, over het doen van gerechtigheid, over je ogen openen voor de werkelijkheid, niet weggijken, niet sussen, niet conflictmijdend zijn. En zo alle profeten. Wat te denken van Jezus' voorloper Johannes. Wat te denken over Jezus zelf?!

Zolang ze troosten zijn ze prettig, en fijn. Zolang ze zeggen wat ons aanspreekt, vinden we hen goed. Maar zodra ze ons aanspreken op wie we óók zijn, en op hoe

gebroken de werkelijkheid is, en hoe wij ons daar toe zouden moeten verhouden, ja, dan komt de weerstand.

Heden Hosanna, morgen Kruisigt Hem, geeft wel de meest radicale omkering aan die Jezus meemaakte. De ene dag nog bejubeld, de andere dag verguisd. En zo gaat het ook in Nazareth. Van lof, eer en aanbidding: Jezus is van ons, hij is onze dorpsgenoot, gaat het naar: haat en verwerping. En dient hij ons te verlaten, weg met Hem. Wat denkt Hij wel niet?! Hoe arrogant om te doen alsof Hij namens God spreekt, hoe nog hoogmoediger om te pretenderen dat Hij bij God vandaan komt, als een Zoon. Hij is de zoon van Spieker Jozef, dan hoef je je toch niet zoveel te verbeelden.

Die andere Jozef, uit het Eerste Testament, lievelingszoon van zijn vader Jacob, maakte iets vergelijkbaars mee. Het lieve knappe broertje, het schatje van het gezin, wordt een vervelend ventje als hij wijsneuzig zijn dromen vertelt en voorspellingen doet. Dan willen we van hem af, wat hij zegt zint ons niet, wat een arrogantie zeg. Weg met hem, in de put met hem, verkoop hem als een slaaf.

In wie herken je jezelf? In de trotse dorpsgenoot van Jezus? Of in de boze dorpsgenoot, die de boodschap te confronterend vindt? Die wel doorheeft wat Hij bedoelt, maar er niet aan wil. Die liever kiest voor het comfort en de troost, dan voor de uitdaging van een weg met meer weerstand. Of herken je je in Jezus of in een van de profeten, die de mond wel opendoet, die de boodschap handen en voeten geeft en daardoor niet altijd geliefd is, die niet wordt geloofd, die soms wordt weggehoond. In wie herken je je?

*Wat te kiezen, leven, dood,
geld of goed, genadebrood?
Alles houden wat ik heb,
of mij geven, gaandeweg?*

*Wat mij vasthoudt, wat mij heeft,
wat mij werft en wat mij leeft,
is het vele, geld en goed,
aarden schatten, overvloed.*

*Die mij vasthoudt, weegt en wikt,
die mij voedt en mij verkwikt,
is de ENE, goed is God,
hemelschat, genadebod.*

*Wat te kiezen, leven, dood,
afgod geld, genadebrood?
Alles houden wat ik heb,
of Hem volgen op zijn weg.*

Amen